

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni branilnici št. 14 194.

Dvignimo vaško kulturo

Komu bodo letos pozvali božični zvonovi? Komu bo veljala blagovest o miru in odrešenju, ki je prišlo človeštvu iz neba? Kdo bo sredi grmenja topov, brnenja bojnih letal, sredi pokanja bomb in puhtenja vroče krvi še slišal glas: Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje?!

Zalostno je gledati, kam je zagazil svet, kam se je ponižala tudi krščanska Evropa. Pod lažnivimi gesli kulture, pod vidom poštenja, pod krinko božje volje, pod varljivim lepilom civilizacije se dan za dnem pleto strašne vrvi, ki nas bodo vse skupaj potegnile v neizogiben prepad, ako se narodi v zadnjem trenutku ne zavedo človečnosti v sebi, tistega človečanstva, ki bi moralo kakor božja iskra tleti v vsakem človeškem srcu.

Gniloba laži

Samo pogledajte, koliko je v vsem tem vrvežu lažnivega, gnilega in pogubnega. Vsi največji izumi človeškega duha, namenjeni res miru in olajšanju življenja, služijo danes tlačanju, ubijanju in zatiranju milijonov nedolžnih človeških življenj. Pomislite, kakšno dobroto je človek prejel z odkritjem elektrike in drugih naravnih sil! Prva nam sveti, nam goni stroje in vozila, nam služi v gospodarstvu in zdravilstvu, nam krajša nepregledne razdalje (telegraf, telefon) in veže tako rekoč ves svet v eno samo skupnost (radio itd.).

In kaj je naredila iz teh dobrin človeška moderna laži-kultura?! Uporabila jih je za proizvodnjo morilnih bojnih sredstev, s stroji pa je usužnjila delovnega človeka in ga ponižala v brezpravno rajo ali ga pa pahnila v močvirje zločinstva in najbolj propadle teme.

Zlorabljen kapital

In povsod, kamor se ozrete, je tako. Narodi in ljudstva širom sveta ječe pod strašnimi bremenmi, moloh-kapital pa v vseh barvah govori o miru in vihti svoj krvavi bič, s katerim razpihuje vojno. Zločinsko delo se mu je že posrečilo v Španiji, kjer krvave zapeljane in nahujskane ljudske množice že tretje leto.

V vrtoglavi blaznosti tekmujejo države med seboj, katera se bo hitreje in bolj popolno oborožila, da bo varna. Pred kom, tega ne pove nihče. Sklepajo se zveze, ustanavljajo skupine in osi držav, vse zaradi varnosti in miru... Kdo pa vendar grozi, kdo peha v nevarnost, kdo ogroža mir, če so vsi tako miroljubni?!

Koristilo vam bo, dragi kmetje in kmetice, če v božičnih dneh nekoliko razmišljate o teh vprašanjih. Tedaj boste sami spoznali, kako lažniva, zmaličena in notranje gnila je današnja družba s svojo dvatisočletno kulturo, o kateri celo trdi, da je vzvišena.

Človeka spreletava mrzobnost ob tem strašnem razsulu. V Španiji kri, na Daljnem vzhodu kri, vmes pa diplomatje in agentje, ki neprestano potujejo križem, brbljajo o miru, prirejajo svečane pojedine pa kupujejo in prodajajo orožje, ki ga drugi brez sramu blagoslovijo. Tako si krvoseči človeštva iz trpljenja in bolečin ter iz krvi zapeljanih množic kujejo kapital za nadaljno izkoriščanje drugih in za brezskrbno, razkošno življenje, ki si ga lahko privoščijo oni.

Kdaj bo konec te grozote? Kje je Martin Krpan, ki naj ukroti Brdavsa, prihori človeku njegovo veljavo in božjemu redu v prirodi spet moč?

Božje delo skrunijo

Glejte, kako more kdo, ki pravi in veruje, da je stvarstvo z našo zemljo vred božje delo, tako strašno pačiti njegovo veličino? In kdo naj to popravi, če ne tisti, ki je tej zemlji, stvoru božje volje, ostal od rojstva do groba zvest? In to si ti, kmetijski človek, ki s svojim delom ustvarja podlago za vse druge dobrine na svetu. Tvoje delo je večna molitev in Bog sam si je izbral za bivališče na svetu podobo iz sadu, ki so ga vzgojili tvoji žulji in ga je pojil tvoj vroči znoj! Glej, noben še tako mogočen vladar, noben milijonar, vojskovodja, škof ali knez niti noben cerkven poglavar ni bil izbran za to, da bi poskrbel s svojim delom pšenico, ki daje Bogu bivališče v obliki hostije.

Glejte, s tem je Bog sam odlikoval kmetško delo pred vsemi drugimi opravili na svetu. In kdor ga ponižuje, zasmehuje ali celo preklinja, s tem sramoti božjo voljo. Zato si zapomnite, kmetje in kmetice, da ni oblasti, moči in stanu na svetu, ki bi smel vas in vaše delo zasmehovati ali celo preklinjati. Kdor si pa to drzne, pa naj stori ta zločin pod še tako izumetničeno krinko svetosti, moči, pravice ali česar koli, ta nasprotuje božjim sklepom v naravi in ga bo zato prej ali slej tudi udarila božja jeza.

Če pa je kmetško delo tako odlikovano kakor smo videli iz tega kratkega razmišljanja, potem nam je tudi jasno, da more človeštvu samo iz vasi, iz kmetstva vstati rešitev iz sedanje groze.

Kmetški krov — božji dom

Glejte, tudi tu nam je Bog sam dal migljaj. Ni si izbral za bivališče na svetu gradu ne palače velikega duhovna ali farizeja, ampak hlev, najskromnejši del kmetške domačije. In prvi so ga prišli pozdravit kmetijski ljudje, preprosti pastirji.

Tako je bilo pred 2000 leti, tako je še danes. V vaših srcih, ki so pošteni v svojem delu in čista v svoji veri, si je Dete izbralo

jaslice, kjer mu je topio. In samo iz vaših sre lahko vzide zvezda novih dni.

Seveda tega odličnega položaja kmetijski človek ne sme zanemarjati, ampak mora po svojih najboljših močeh sodelovati pri vseh plemenitih stremeljenjih za zmago pravice in dobrote, za zmago božje zamisli na svetu.

Prihajali bodo tele dni k vam različni ljudje, ki vam bodo ponujali svoj tisk. Prihajali bodo kakor farizeji, ki so hinavsko skušali božjega Učenika. Govorili vam bodo o pravici in svetosti, o ljubezni in veri, v gubah svojih oblačil pa bodo skrivali strup, ki ga razliva po potrpežljivih stolpcih svojih listov.

Ali naj jih naštevamo? Saj jih poznate. Rečemo samo, da je božji Sin vzkliknil:

»Moja hiša je hiša molitve!«

Ali čutite ta neskončni propad? Zdaj pa primerjajte tiste ljudi, ki vam političen tisk ponujajo pod obrazom hlimbe. Kdo naj jim verjame? Kdo naj jim zaupa in kako je to v skladu z božjimi nauki? Kakor hitro pa jim kdo dokaže, da njihovo ravnanje ni v skladu z božjo željo, zataje svoj privzeti obraz in pravi v uradnih popravkih, da ni res, da bi ga bili kdaj nosili!

Bodimo močje!

Kaj zasluži taka dvoličnost? Kmetje, pokazite, da ste ljudje in ne sence, slepe igračke v rokah tuje volje. Ne sprejemajte strupa v svoje poštene domove, če hočete, da bo kdaj res premagano zlo na svetu!

Ni pa dovolj, odklanjati slabo, ampak je treba pospeševati tudi dobro. V delu za svoj kmetijski tisk posnemajte svoje sovražnike, v delu za zmago poštene kmetške miselnosti bodite božji bojevniki. Od ust do ust, od sosedo do sosedo, od hiše do hiše mora iti te dni klic: V vsako hišo pošten kmetški tisk!

Na delo za kmetški tisk!

Devetnajst let že hodi k vam. Vsi ga poznate, vsi poznate njegovo delo. Pomnite pa, da je njegova velika zasluga v tem, da je slovenska vas začela vstajati in slušati svoj resnični — Božič. Da bomo tega čim prej deležni, združimo v teh svetih božičnih dneh vsi svoje najboljše moči — in božji blagoslov bo z nami in nam bo krepil voljo do popolne zmage.

Vsak čitatelj »Kmetškega lista« je dolžan pridobiti najmanj še enega naročnika. Dolžan je to sebi in svoji družini, dolžan svoji kmetški domačiji in kmetški misli. Borba donaja uspehe in ne prazno vzdihovanje. Božični prazniki bodo najboljše izkoriščeni, ako jih uporabite za agitacijo, za razširjenje kmetškega tiska.

Rojstvo svobodnega Boga

V številu, ki pomeni že skoraj dvatisočkratno slavljenje rojstva Jezusa iz Nazareta, je Božič leta 1938. zaznamovan s podobami vsega zlega.

Kakor da bi časovna oddaljenost od leta prvega po Kristusu bila tudi dejanska oddaljenost od tega, kar je božanskega prinesel na svet in s čemer je razsvetlil najžalostnejšo krono stvarstva, človeka.

Koliko ljudi je že v njegovem imenu ogrnilo plašč ljubezni do bližnjega; koliko že se jih je žrtvovalo v mučeniškem trpljenju, kako mnogi narodi so s svojo krvjo izpričali slavo Njegovega imena.

Toda, koliko spet jih je po nemarnem izgovarjanju Njegovo ime, koliko žrtev je bilo storjenih, koliko pohlepa nasičenega, koliko ječ napolnjenih, koliko neproglašanih svetnikov sežganih od tistih, ki so ga oznanjali!

Vsa ta dvatisočletna zgodovina se v ničemer bistveno ne razlikuje od zgodovine, ki so jo rodila daljnja prejšnja stoletja. Nasilja, umori, ropanje svobode in imovine je izpolnilo ta čas, ki ga označajo kot dobo krščanske kulture, kot priliko zblizanja človeštva s pravim, resničnim Bogom.

Ali je ta sreča resnična?

Ni.

Resnična pa bi bila, če bi bili ljudje zajeli vsaj skromno mero tega, kar jim je Jezus ponudil. Če bi svoji krvi, polni živalskih nagonov, odvzeli vsaj kapljo pohlepa po materiji in če bi svoji duši dodali vsaj malo duhovnih vrednot, katere sipa obličje tega Boga-človeka.

Služba strastem človeštvu ne da dorazumeti poslanstva Nazarenčana. Nazarenčan je mimo redkih posameznikov, ki so mu resnično globoko vdani, bil le zagrinjalo za pokritje vsega zla, s katerim se človeštvo preganja med seboj. — Imajo ga za meč, s katerim pokončujejo bližnjega, služi jim za ustrahovanje, za odtrgovanje kruha od ust nedolžnih, za preganjanje zvestih, za nasičenje pohlepa po imetku. Služi jim za kratenje, jemanje svobode, za ponižavanje človeka pred človekom, kakor da bi mogel še kdo biti bog razen Boga samega.

Toda Jezus je bil Bog in je s prstom pokazal na zlatega teleta; z bičem je izgnal iz svetišča farizejske služabnike. Bil je Bog svobode, pokazal je pot, po kateri se človek reši ponižanja, biti hlapec tvari. Vsi tisti, ki so ga kasneje nosili na jeziku, pa so služili še naprej zlatu, so ga zatajili. Vsi taki nimajo pravice, praznovati Njegovo rojstvo, ne se sklicevati nanj.

Prav za letošnji Božič je svet zastrmel nad besedami velikega francoskega škofa, kardinala pariškega Verdiera. Kakor resničen namestnik božji, kakor pravi učenec Nazarenčana pripoveduje tudi on, da naj Cerkev, ki varuje in razširja njegov nauk, čuva osebno svobodo vsakega poedinca, pripadajočega skupnemu Očetu.

Kardinal, svoboden državljani velike in svobodne Francije, oznanja isto, kar oznanja njegova vlada. Razglašča, da obstoje pravice, naravne in neodtujljive, dane človeku od Stvarnika samega, po katerih ne sme seči nobena oblast. Te pravice so: živeti po moralnih naukih, postavljenih že v deseterih zapovedih, v mnogih oblikah ter prilikah ponavljanih in pomnoženih po Jezusu.

Kako v tolažbo so taki možje, kako lepo zvene take besede in kako globoko sežejo v srce človeku, hrepenečemu po dobroti in lepoti.

Take besede more izrekati le človek, ki je do dna doumel Nazarenčana in ki hodi za njim, kakor že je težko njegovo breme.

Take besede pa bodo padle tudi na rodovitna tla. Res je izsušena naša zemlja; res je

steptana od ljudi, ki se zanje Kristus še ni rodil; res, vsepovsod vlada nestrpnost in skoraj nikjer ni ljubezni, ki bi merila odnošaje človeka do človeka. Toda ravno to pomanjkanje, prisposobljeno pomanjkanju duhovnega kruha, naravnava vse ljudstvo v en tabor, tabor, ki se vse očitnejše loči od zasmehovalcev Nazarenčana. Strah božji prihaja, strah pred ljudmi se umika. Niti kruh, ki je, niti kruh, ki ga ni, ne moreta več zatajiti, da obstoji beseda, ki je močnejša.

Ta beseda je: svoboda.

Izgovorjena po ustih velikega moža, pravega svečenika, nam oznanja, kar je oznanjal angel, ko je razglasil rojstvo Jezusovo. Po-

Dežela vzhajajočega sonca

Odkar se je na Daljnem vzhodu med Kitajsko in Japonsko vnela krvava vojna, je obrnjena pozornost vsega sveta na ta del našega planeta. Zgodilo se je namreč prvič v svetovni zgodovini, da je drugobarno pleme uporabilo pogubna sredstva bele civilizacije — strahotno morilno orožje najmodernejše tehnike — v vojni, ki jo je začelo samo, na lastno pest, brez vprašanja in dovoljenja belokožcev in morda celo proti njih volji.

Množice, ki so se tu razgibale, in predeli zemlje, za katere gre, so po svojem obsegu tako ogromni in po svoji zemljepisni legi tako važni, da tudi mi ne moremo in ne smemo ostati brezbržni za te dogodke. Zavedati se namreč moramo, da se v teh silnih državah s krvjo riše bodoča usoda Evrope in do neke mere še zlasti usoda našega Balkana.

Japenci

Japonci in Kitajci so si sicer po krvi sorodni, po svojem razvoju pa močno različni. Japonci, ki v Aziji zavzemajo nekako podoben položaj kakor v Evropi Angleži, so ob stiku z belokožci ohranili vse svoje posebnosti: vero, ureditev države, mikada (cesarja) in podobno, sprejeli pa so od Evropejcev vse dobrine tehnike in sorodnih ved ter so se sila naglo in spretno okoristili z njimi. Njih armada je urejena po evropskem vzoru in najmodernejše opremljena s orožjem vseh vrst. Za boj na morju premorejo veliko število bojnih ladij, za bitke v zraku dovolj težkih bojnih letal. Njih samozavest se je zlasti naglo dvignila, odkar so nekaj let pred vojno porazili Ruse pri Port Arturju, posebno pa še v svetovni vojni in koj po njej, ko je Japonska na strani tedanje Antante nastopala kot velesila in si je ta položaj tudi do danes obdržala ter ga vsestransko utrdila.

Kitajci

Kitajska ni sprejela evropske civilizacije niti zdaleka ne v taki meri kakor Japonska. Država je ogromna, a desetletja jo že pretresajo notranji boji in revolucije, ki niso nikoli docela prenehale, odkar je bila strmoglavljena vladajoča dinastija in je privzela država republikansko obliko vladavine. Dežela je bogata, njena obala ob Tihem morju paradiž za prekomorski promet in trgovino. Zato so se tamkaj zasidrali vsi veliki narodi in si zagotovili svoj prostor, svoj delež, tako zvane »koncesije«, ki jih zdaj venomer omenjajo poročila s teh bojišč. Imajo jih Angleži, Francozi, Američani, Italijani in drugi, tako da Kitajska sama vzlic svoji suverenosti nima od svoje svobode posebnega dobička.

Rusija

je od nekdanj stremela po čim svobodnejšem izhodu na Tihomorje. Treba je pomisliti, da je ta ogromna slovanska država z velikanskimi naravnimi zakladi in s številnimi prebi-

trgajmo vezi, ki nas v suženjstvu priklepajo na tvar, pohitimo v čase rojstva svobodnega Boga, pojdimo z njim, da izvojujemo sebi in svetu Odrešenje, ceno za trpljenja in muke naših prednikov in nas, ki bičani od zatiralcev, z upanjem upiramo oči v Boga telesne in duhovne prostosti! Za resnično srečo trpinčenega človeštva, za resnično bratstvo širom naše lepe domovine.

Naj Vam rojstvo Sinu božjega vlije novih moči, utrdi Vaš pogum, okrepi Vašo voljo, naj razgrebe verige, ki Vas obdajajo.

Srečen in lep bodi Vaš Božič — Božič Boga, ki ga niso uklenile roke človeških računov in strasti, Bog, ki ga je sprostila in rodila prava vera, vera v svobodnega človeka, brata bratu, ne poveljnika in ne podložnika.

valci, ki jih je samo v evropskem delu države nad 130 milijonov, prav za prav brez morja. Severno morje namreč večji del leta zaradi ledu ni plovno, Črno morje na jugu pa zapirajo Dardanele, morska ožina, ki je v turških rokah. Edini naravni izhod v svet, pljuča Rusije pomeni Tihomorje, ob katerem se razprostira Kitajska. Zato je ruska politika vseh časov stremela po čim večji svobodi na Daljnem vzhodu.

Po tem vzgledu se je ravnal tudi sedanji ruski režim, ki je bil zato s Kitajsko v tesnih prijateljskih zvezah.

To je križalo japonske račune. Japonska je namreč otoška država in je hotela za vsako ceno priti na azijsko celino. Deloma je hotela s tem pridobiti zemlje za naseljevanje svojih ljudi, deloma pa surovini za svojo industrijo in trgov za prodajo svojih izdelkov. Zato je že pred leti izstopila iz Društva narodov, da bi imela svobodne roke. Pod pretvezo, da Kitajska rovari proti njej, jo je napadla in odtrgala kos njene posesti, iz katere je ustvarila »samostojno« državo — Mandžukuo kot zagozo proti ruskemu prodiranju k Tihemu morju. Japonska je tedaj pravilno računala, da Rusija zaradi notranjih vrenj in nevarnosti na zapadu ne bo mogla dvigniti svojih sil v obrambo lastnih interesov.

Medtem se je v Rusiji marsikaj spremenilo. Njen vpliv na Kitajskem je postajal iz dneva v dan večji in Japonske se je lotevala vedno hujša nervoznost. Z naglim udarcem je hotela na vsak način preprečiti nadaljnji razvoj v tej smeri in je Kitajsko napadla. Kot vzrok za svoj divjaški bojni pohod je vzela — komunistično propagando, ki da ogroža mir na Kitajskem.

Za silo, s kakršno je Japonska napadla, Kitajska seveda niti približno ni bila pripravljena. Kljub temu se je junaško branila in se še brani. Seveda pa se je morala kitajska vojska toliko premoči po hudih bojih umikati in končno izprazniti na severu velike predele, kakor smo sproti poročali v našem listu. Japonci so takoj proglasili iz enega dela zasedenega ozemlja novo »samostojno« državo Mongolikuo in ji že tudi izbrali vladarja, ostalemu delu zasedenega kitajskega ozemlja pa so izbrali Japoncem prijazno vlado.

Rusija pravilno ocenjuje te korake in vedno večji nemir v ruskih diplomatskih in zlasti vojaških krogih priča, da ne drže križem rok. Današnji naš podlistek, vzeti iz sodobne ruske literature, pa hkratu na šaljiv in zabaven, a toliko bolj prepričevalen način kaže, kako ogromno je splošno med narodom zanimanje za razmere in vprašanja na Daljnem vzhodu.

Daljni vzhod in mi

Zakaj nas razvoj dogodkov tam daleč v Aziji tako zanima, ko imamo vendar doma sami s seboj dovolj opravka?

Rusija je bila dolgo dobo zaščitnica balkanskih Slovanov, kar je pač v njenem največjem interesu, da pride Balkan v slovanske roke in v teh tudi ostane. Z rusko pomočjo je stekla tudi prva zibel srbske svobode, ki je bila temelj za nastanek Jugoslavije.

Predaleč bi nas vedlo, ako bi hoteli opozoriti vsaj na vse najvažnejše točke iz te dobe naše zgodovine. Zadostuje naj samo, da opozorimo na naš skrajno neugodni položaj ob koncu svetovne vojne, ko je bila Rusija zaradi revolucije notranje zrušena, na zunanji oslabiljena in izločena iz evropske politike. Brez pretiravanja lahko trdimo, da smo mnogo udarcev, ki nas še danes skele, morali prenesti prav zato, ker ni bilo za miho pri mirovni konferenci ruskega zastopnika.

Kakor rečeno, so razmere danes drugačne. Rusija si je opomogla in se vrača kot tehten činitelj v svetovno politiko. Prijateljske pogodbe jo vežejo s celo vrsto držav: s Francijo, Češkoslovaško, Turčijo itd., a tudi z Anglijo se pogosto srečuje v skupnih interesih. Prav

primer Češkoslovaške nam je značilen, kako zna in more demokratična država ceniti rusko moč in vpliv, ne da bi se podvrgla komunistični ideologiji.

Vse to da misliti. Japonska hoče zaježiti Rusijo na vzhodu — ali jo pa izzvati v boj. Kakšen bi bil izid, je težko prerokovati, vsekakor pa je iz raznih evropskih glasov mogoče spoznati, da nekateri komaj čakajo, kdaj in kako bi zadali Rusiji sunek na zapadu, kakor hitro bi začela krvaveti na vzhodu.

Kdor le kolikaj pozna zemljevid Evrope, si lahko misli, kakšen bo nekoč položaj Slovanov na evropskem jugu, če bi bila strta slovanska Rusija. Posebej naglašamo, da mislimo na slovansko rusko državo in naj nihče ne istoveti tega s kakim režimom.

Boj na Daljnem vzhodu je torej začetek velikega boja rumene rase proti — Slovanom. Zato zadeva ta velikanska borba tudi nas in zato nam je razumljivo, čemu velesile v Evropi igrajo tako cincarsko vlogo.

Jug. nac. stranka

bo priredila tekmo božičnih praznikov vrsto sestankov in zborovanj po Bosni in Hercegovini. Udeležili se jih bodo Bogoljub Jevtić in več drugih narodnih poslancev in senatorjev. V teh krajih je pretežna večina Srbov, ki predstavljajo nad polovico prebivalstva, pristašev JNS. Jugoslovansko politiko pa podpirajo tudi muslimani in Hrvati, zlasti Franjevci.

Kdo je anarhist?

»Hrvatska straža«, glasilo katoliške akcije, pravi, da je vsak tisti, ki dela krivice, anarhist: Takole piše o anarhistih:

»To je dejstvo, ki ga ni mogoče prikriti z nobeno člansko legitimacijo katere koli stranke. Prazne besede nič ne zaležejo. Anarhist je slehernik, ki skruni pravico božjo, ali pa pravico svojega brata. Anarhisti so vsi tisti, ki nakladajo narodu nezno bremena. Anarhisti so oblastniki, ki zapirajo oči in maše ušesa pred krivicami, ki jih delajo razni mogočniki. Anarhisti so močni, ki dopuščajo nekaznovano zatiranje slabih in nemočnih. Anarhist je tisti, ki bi lahko in bi moral govoriti, pa molči in prepoveduje celo drugim govoriti. Anarhisti so vsi, ki zenašajo med ljudstvo občutek nepravčnosti. Kjer koli prevladuje egoizem, poganja seme anarhije, ki ga ne more uničiti nobena policija sveta.«

»Hrvatska straža« že ve, kako je s to rečjo. Mi bi le pristavili, da naj bo zadovoljna da izhaja na Hrvatskem in da je ne doseže roka »Slovenca« in njegovih bratcev iz katoliške akcije.

Sestanek šefov opozicije

V Beogradu so se sestali na Davidovičevem stanovanju šefi združene opozicije in se več ur posvetovali. Pripoveduje se, da je bilo to posvetovanje zelo vazno.

Eskontiranje kuponov

Kakor poroča AA, eskontira Državna hipotekarna banka kupone vseh državnih in od države zajamčenih povojnih posojil, ki so jim obveznice ali založnice sposobne za promet na domačih borzah. Eskontna mera je 60stotna. Najnižji znesek kuponov, predloženih za eskont, je Din 500—. Kuponi, glaseči se na dolarje, se preračunajo v dinarje po zadnjem borznem tečaju. Izplačilni rok teh kuponov ne sme biti daljši od šest mesecev od dne eskontiranja. Kuponi z rokom od enega meseca do 15 dni se bodo eskontirali proti plačilu dvestotne provizije (od kosmatega zneska) poleg rednih obresti. Kupone je treba predložiti v seznamu s serijami in številskami za vsako vrsto posebej, ki ga podpiše predložitelj s polnim naslovom. Kupone bodo eskontirali v centrali v Beogradu, v vseh glavnih podružnicah ter v agencijah v Zemunu, Kragujevcu, Petrogradu, Bitolju in Čačku.

Izvoz naše živine v Italijo

V prvi polovici letošnjega leta smo izvozili v Italijo 6205 volov v vrednosti nad 16 milijonov dinarjev, 8267 prašičev za 11 milijonov din, 1002 konja v vrednosti 28 milij. din, 2395 bikov za 645 milij. din, 1842 krav za 28 milij. din, 4783 telet za 334 milij. in 5131 juncev in junice za 109 milij. din.

Za bodoče bo izvoz nekaj preurejen. Medtem ko je šel sedaj ves izvoz skozi Postojno, pojde zdaj od tam samo izvoz iz naše in dela savske banovine, iz ostale države pa bo usmerjen na Reko.

Doma in drugod

Finančni odbor

narodne skupščine je v nadaljevanju razprave o predlogu proračuna za prihodnje leto prešel na podrobnosti in pričel razpravljati o proračunskih posameznih ministrstvih. V razpravi sta bili že ministrstva financ in pravde. Zaradi božičnih praznikov je finančni odbor prekinil delo in ga bo nadaljeval po novem letu.

Mladinske politične organizacije

JNS se lepo razvijajo po celi državi, zlasti je razveseljiv napredek tega mladinskega gibanja v Sloveniji. Celotno v tistih krajih, kjer je vladala zadnje dve leti politična mlačnost in brezbriznost, se je val mladinskega navdušenja dvignil in vzvalovil kmetsko delavsko ljudstvo za politično delo. Kako močna je osnovna politična misel v naši mladini je razvidno iz tega, da se mladina zbira v kmetskih organizacijah, čeprav ve, da bo morala zato trpeti, da se bo morala žrtvovati brez vsake gmočne nazem. koristi. Globoko v dušah našega naroda je zasidrana prepovedovska misel, ki nam je dala nacionalne mučenike od Endlicherja do Janžeta, junake in mučenike v Judenburgu in Dobrudži, mučenike od graških kazamat pa vse do Suhega bajeja v Ljubljani. Ta misel jugoslovanske nacionalne svobode in državne neodvisnosti, ta misel narodnega in državnega edinstva še ni zamrla, še ni uničena, ne, nasprotno, postala je osnovna misel naše države in našega naroda.

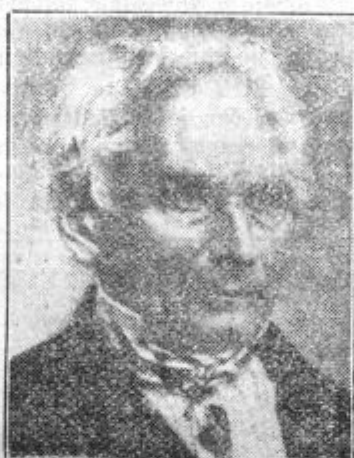
Ta misel se je zbudila v dušah naše mladine in jo z novim žarom širi po Sloveniji. To misel nosi danes zavestno velika večina kmetske in delavske mladine. Zato je toliko močnejša, zato je toliko prodornejša.

Najhujši nasprotnik te ideje je mednarodni pohlep po oblasti, nosilec in zaveznik kapitalizma in brezobzirnega izkoriščanja kmetskih množic. Proti tej nazadnjaški in protinarodni kliki se bori zavedna in borbena mladina. Z uspehom se bori in goni sovražnika z naše lepe domovine.

Nadškof proti klerikalizmu

Zagrebski nadškof g. dr. Alojzij Stepinac je dal poročevalcu beograjskega »Vremena« daljšo izjavo, v kateri pojasnjuje svoje stališče do politike in političnih strank ter o verskem delu duhovščine med narodom. Nadškof g. dr. Stepinac se je najodločnejše postavil zoper politično in strankarsko udejstvovanje duhovščine, ki ga smatra za skrajno škodljivo in kvarno za vero in cerkev.

Takole izjavlja med drugim zagrebski nadškof:

Jan Ev. Purkyň spada v vrsto najslavnejših čeških prirodoslovcev. Te dni je bratski češkoslovaški narod proslavil 150letnico rojstva svojega velikega sinu

»Naravno je, da obstoje v okviru hrvatskega narodnega pokreta razlike glede interesov in stremeljenj. Toda vsi tisti, ki niso in ne pripadajo HSS, so se pritajili in ostali disciplinirani ter tihi. Taki bodo ostali vse dotlej, dokler bodo smatrali Hrvati, da so zatirani. Kadar bo konec tega občutka, bo čas za razpravljanje o razlikah, ki seveda lahko pripeljejo tudi do sporov s HSS. V Hrvatski ni klerikalizma. Klerikalizem pomenja toliko, kakor da katoliška cerkev drži posredno ali neposredno v svojih rokah kontrolo nad javnim, gospodarskim in socialnim življenjem, kaj takega na Hrvatskem ni in tudi ne bo. Predstavniki katoliške cerkve v Jugoslaviji se sploh ne marajo baviti z vprašanji dnevne politike, najmanj pa še s strankarsko. Tako sem pod najstrožjimi kaznimi prepovedal duhovnikom kandidirati na listi katere koli stranke v moji škofiji. Duhovnik je kot dušni pastir enako potreben vsem vernikom svoje župnije brez ozira na njihovo politično opredelitev. Čim se opredeli duhovnik za političnega pripadnika ene stranke, je potem povsem naravno, da se mu strankarski nasprotniki ne morejo približati s tistim občutkom, kakor ga bi sicer gojili napram nepristranskemu duhovniku. Katoliška cerkev mora danes zastaviti svoje sile za obnovo verskega življenja in za boj proti komunizmu. Posebno pri nas na Hrvatskem je toliko polja za delo duhovščine, ki nima nobene zveze z dnevno politiko. So kraji, kjer je treba versko delati na vso moč in ne preostaja prav nič časa in moči za politično akcijo.

Kaj se godi po svetu

V Rusiji

posvečajo vedno več pozornosti dogodkom na Daljnem vzhodu. Pred kratkim so se vršili važni razgovori ruskih državnikov s kitajskim poslanikom v Moskvi, zaradi katerih napovedujejo poučeni politični krogi, da bo treba v kratkem že resno računati z novimi zapletljajmi na Daljnem vzhodu. Litvinov je imel dve uri trajajoč

ruski maršal

razgovor s kitajskim poslanikom, nakar sta se oba odpeljala v Kremelj, kjer ju je sprejel Stalin.

o tej konferenci so se pri Stalinu poleg Litvinova zorali državni podtajnik pri ljudskem komisariatu za zunanje zadeve Potemkin, vrhovni poveljnik ruske vojske na Daljnem vzhodu maršal Blücher, vojni komisar Vorosilov in komisar za vojno industrijo Rittimovič. K posvetovanju so pritegnili nazadnje še bivšega ruskega poslanika v Nankingu Bogomolova.

Ruski komisar za vojno mornarico je odredil ojačenje ruskih pomorskih sil na Daljnem vzhodu.

V Moskvi so bili pred dnevi ustreljeni štirje vojaški atašeji, in sicer pri poslaništvih v Londonu, Helsinkih, Revalu in Kovnu. Vsi štirje so bili obtoženi veleizdaje. Glede usode v zadnjem času iz sosednjih držav odpoklicanih poslanikov in odpravnikov poslov pa vlada še vedno negotovost.

Kitajci

se zbirajo za novo ofenzivo proti Japoncem. Pri Hankovu zbira kitajski maršal Čangkajšek novo moderno opremljeno vojsko, ki bo sestavljena iz 50 divizij.

Japonci

so pred časom na reki Jangce potopili ameriško topničarko »Panay«. Radi tega je nastalo v ameriških krogih silno razburjenje. Pri napadu na to ladjo je bilo ubitih in je potonilo tudi več ameriških državljanov. Radi tega je

Amerika

po svojem predsedniku Rooseveltu zahtevala takoj po dogodku od Japonske zadoščenje. Ker na to zahtevo ni bilo zadostnega odziva, je ameriški poslanik v Tokiu pred kratkim izročil japonskemu zunanjemu ministru Hiroti drugo ameriško noto zaradi potopitve ameriške topničarke »Panay«, ki je bila sestavljena na osnovi podatkov preiskave, ki jo je izvedlo poveljstvo ameriške admiralske ladje »Augusta«. Po izjavi poveljnika potopljene topničarke so se Japonci po obstreljevanju s havbicami približali v več motornih čolnih topničarki ter pričeli s strojnimi obstreljevanji posadko, ki se je skušala rešiti s potapljanjem se ladje. Pri tem je bilo več ljudi ubitih, še večje število pa ranjenih.

Kakor zatrjujejo japonski listi, je mikado (cesar) osebno sam prevzel nadzorstvo nad preiskavo zaradi potopitve ameriške topničarke »Panay«. Baje namerava odpoklicati vso tretjo pomorsko divizijo iz kitajskih vod. Nadomestila naj bi jo druga pomorska divizija pod vodstvom viceadmirala Šigetara. Po japonskih informacijah se vznemirjenje v Ameriki zaradi incidenta na Jangceju nikakor ni poglobilo. Zato so tajni svetovalci mikadu svetovali, naj da Angliji in Ameriki popolno zadoščenje.

Ozemlje, ki so ga doslej Japonci iztrgali Kitajcem, je tolikšno, da prebiva na njem okrog 60 milijonov ljudi.

V Španiji

se republikanska ofenziva proti nacionalistom pri Teruelu razvija z veliko naglico. Teruel je že popolnoma obkrožen in nacionalistični oddelki v mestu niso več v nobeni zvezi s svojim zaledjem. Pričakovati je, da bodo republikanci kljub slabemu vremenu v kratkem dovršili svoje vojaške operacije ter mesto zavzeli. Nad Teruelom se je pred kratkim pojavilo več nacionalističnih letal, ki so skušala pomagati obleganemu v borbi proti republikancem, republikanski lovci pa so jih kmalu pregnali nazaj proti severu.

Posebno močan je bil te dni pritisk republikancev na nacionalistične postojanke pri Concudi, Castelli in teruelskem pokopališču, ki so ga republikanci z naskokom zavzeli.

General Friderik Viljem Erik Ludendorff, očličen nemški vojskovodja iz svetovne vojne, je v nedeljo po daljšem bolehanju umrl v Monakovem v 73. letu svojega življenja. V zadnjem času se je uvrstil med voditelje protikrščanskega gibanja v Nemčiji. Propagiral je nemško narodno vero, kar mu je dalo po eni strani dosti navdušenih pristašev, po drugi pa strastnih nasprotnikov. — Nemcem ostane njegovo ime vsekakor sveto!

Nacionalisti so ponovno skušali s protinapadi predreti republikanski obroč in se umakniti proti severu, vendar se jim to ni posrečilo.

General Franco napoveduje, da bo začel po novem letu splošno ofenzivo. Bomo videli, kako se bodo prerokovanja obnesla.

Češkoslovaški škofje za družino

V vsej Češkoslovaški je duhovščina prečitala pred kratkim pastirsko pismo škofov in nadškofov. V njem pozivajo cerkveni knezi vernike, naj se zanimajo za družino kot osnove državne zgradbe. V tej zvezi opozarjajo na razne nemoralne pojave, zlasti na naraščanje ločitev zakonov in na nezakonske otroke. V tem smislu pozivajo tudi državne oblasti, naj skrbijo za povzdigo moralnega družinskega življenja, ki je osnova moralnega državnega življenja.

Zadružna šola v Ljubljani — razširjena

Slovenci smo na svojo Zadružno šolo v resnici lahko ponosni, saj je bila ustanovljena kot prva šola te vrste v Evropi. Za štiridesetletnico svojega dela na izobraževanju kmečkih zadružnih delavcev more ta ustanova z letošnjim šolskim letom zaznamovati velik in lep napredek: pouk na njej se je razširil od sedanjega enega tečaja na dva tečaja.

Snov, ki jo je treba obdelati v tej šoli, je tako obširna pa hkrati tako težka, da se je že dolgo čutila potreba po raztegnitvi pouka. Do sedaj je bil pouk vse preveč zgoščen, na hitro pridobljeno znanje brez ponavljanja in utrjevanja ni imelo trajne vrednosti. Zaradi tega je kmetijski oddelek banske uprave predložil g. banu in ministrstvu za kmetijstvo poročilo svojega zadružnega referenta, v katerem se predlaga razširitev pouka na dva tečaja. G. ban dr. Marko Natlačen je pokazal polno razumevanje in stavil kmetijskemu ministrstvu utemeljen predlog, naj se pouk na Zadružni šoli v Ljubljani že v šol. letu 1937/38 razširi na dva tečaja. Pred nedavnim časom je g. minister za kmetijstvo predlog g. bana ugodno rešil z odredbo, da se pouk razširi na dva tečaja in istočasno zvišal tudi podporo za šolo. Tako je omogočeno — ker je tudi banočina predvidela nekaj več sredstev za pomoč pri vzdrževanju učencev —, da se bo poleg že tekočega prvega tečaja sredi januarja 1938 odprl tudi drugi tečaj, v katerega bodo mogli stopiti učenci, ki so v zadnjem času dovršili prvi tečaj na tej šoli. Letos bo pouk v II. tečaju trajal samo tri mesece (do Velike noči), prihodnja leta pa je upati, da bo podpora kmetijskega ministrstva in kr. banske uprave omogočila popoln, pet mesecev trajajoč pouk v II. tečaju.

Učni načrt so zastopniki kmetijskega oddelka kr. banske uprave, Zadružne šole, Zadružne zveze in Zveze slovenskih zadrug že sestavili za oba tečaja. V I. tečaju pridobljeno znanje se bo v II. tečaju temeljito ponovilo in še dopolnilo z nekaterimi predmeti, ki so za sedanje razmere posebno važni. V splošnem se bo pa dosedanja snov počasneje pa obširneje obravnavala. Veselimo se napredka Zadružne šole in želimo, da bi ta prekornostna ustanova v bodoče rodila še lepše uspehe za dvig našega kmetijskega združništva, ki mora postati gospodarska hrbtenica našega naroda.

Vodja češkega fašizma, general Gajda, ki je pred časom povzročal dosti hrupa, je prišel v konkurz. Taka je usoda fašizma, ki se mu slovanska miselnost pač ne bo nikoli uklonila.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaščito, »Kmetjski list«!

Naš Božič

*Kot siromak bo mimo nas
spet letos Bog sam šel,
ker vrag je slednjo našo vas
v dolgove, mraz, obup odel.*

*A vendar zvezde še žare
in v srcu polje kri,
in še prerokbe se glase,
da božič nam vžari.*

*Ponižani, razžaljeni,
strnimo vsi se v krog,
kjer mi smo s srci združeni,
tam z nami hodi Bog.*

*Saj ni v palači se rodil,
za dom je hlev izbral —
in kmet — pastir je prvi bil,
ki ga je blagroval.*

*Dva tisoč let... Tako se zdaj
Boga v palačah ni,
kot nekdanj vseh laži sijaj
obsoja in mrzi.*

*Zato pa mi odprimo vsi
mu dom in krov — srece,
da žulje naše posveti
in da nam moč v roke!*

*Oj, silno moč za novi čas,
ko vstane sveti dan,
da bo svobodna naša vas
in hudi boj končan.*

*Ponižani, razžaljeni,
naprej za božič svoj
kmet-gospodar, navzgor oči,
Bog je zaveznik tvoj!*

Miha Grčon:

Bajtarjeve božične sanje

Mraz je pritiskal, ledene rože na oknih so bile bolj in bolj bele, v peči je tlel zlatnik, pred jasicami pa je sedel bajtar Lopač in premišljeval svoje težave in tegobe. Ugibal je sem, ugibal tja, toda vse mu je kazalo narobe. Lahko je njim, ki ne poznajo križev — mu je šlo po mislih — toda kaj naj začnem jaz?

Res, na bajti je bilo dolga ko na ciganu uši. Poleg tega še letina vsako leto slabša. Kadar ni vzela suša, je pobrala toča, če je zamudila ta, je odpavila voda. Da je bila mera polna, mu je poleti nekdo zažgal kozolec, ko je bil najbolj poln snopja. In še pestili so ga potlej, da je zakuril sam! Vrh tega mu boleha žena, ne more ne živeti ne umreti. Ančka pa, ki služi v mestu, mu je za Mali Šmaren poslala domov živ pozdrav, ki ga je prislužila kdo ve kje. In vendar je bila tako pobožno in čednostno dekle...

Lopač razmišlja, oči mu lezejo skupaj, jaslice pa rastejo pred njim, vse večji je hlev in še Lopač sam sedi v njem in mrmra:

— Da bi spak vse skupaj! Kakor se za sučem, me potegne navzdol!

— Kaj pa godrnjaš. Lopač? — se oglasi kraj njega. Bajtar pogleda in se zdrzne. Šment, ali je to res sam sveti Jožef?

Pa je, prav res je. Lepo prijazno potreplja Lopača po rami, češ:

— Nič ne maraj, saj se meni godi čisto kot tebi. Cvenka ni, vidiš, pa smo se morali stisniti semle v hlev. Bo že kako, praviva z Marijo, pa mine čas. In tudi zastran Ančke. eh, kaj se boš grizel! Kri ni voda, le narobe si ravnal, ko si jo dajal takim ljudem v roke. Veš, kdor ne pozna očelovske skrbi, temu nikar nikoli ne zaupaj otrok! Ali ni res, Marija?

Hm, tudi Marija je tukaj in v naročju ji medli Dete. Lopač strmi kakor ukovan.

»Kakopak,« pravi Marija. »Vsakemu svoje: Očetu in materi otroka, cestinarju denar, vojščaku meč, hinaveu pa korobač —«

Dete se nasmehne in tleskne z drobnimi ročicami.

— Tale — pokaže Jožef v Marijino naročje — bo vse zavrnil. Boš videl, Lopač, kako bo nagnal s korobačem tiste, ki nas davijo. In takrat, prijatelj, pojdeva tudi midva. Jaz vzamem kar sekuro. Zakaj sem pa tesar?! Ti boš že tudi kaj našel, ali ne?

Lopača je groza. Ves majhen postaja, kar na kup leze, tako ga je strah teh besedi.

Marija nalahno prepeva in ziblje Dete v naročju.

»Sinko moj,« pravi, »bo junak, boš videl, Lopač. In takrat vzide naš čas —«

Lopač se sklone. Dete steguje roke proti njemu in ga poboža po hrupnem licu. Tedaj obide Lopača tako nežno, da mu kane solza iz oči in se vzbudi. Ančka, ki je bila prišla na dopust, pestuje malega neboljenca, ki steguje ročice proti dedu.

»Ali ste še hudi name, oče?«

»I, kaj bom hud! Bo že kako —« se otrese bajtar, še ves v mislih na svoje sanje. Iz tišine se oglasi zvon...

I. Vert

Na natezalnici

Ljeljočka Ivanova, elegantna dekle, blagajničarka magazina »Teža«, opazi na hodniku svojega stanovanja starko Geraskino, oblečeno za na pot in s torbo v roki, pa ji vznemirjena reče:

»Mamica, greste v trgovino? Kupite še meni, vas prosim, 200 gramov keksov in za kovača ribizljevga kompota. Tu imate denar, a kar je čez, naj bo vaše...«

»Da ne pričakuješ ljubčka?« namigne stara Ljeljočki, ko deva denar v veliko, kočljasno denarnico, ki je videla rublje in kopejke še za časa carja Aleksandra III.

»Neki moj brat bo prišel... tetin brat,« neodločno odgovori Ljeljočka.

»Ali ni inženjer?«

»NL. Poročnik je, graničarski poročnik. Pred kratkim je prišel z Daljnega vzhoda.«

Ko sliši o Daljnem vzhodu, starka Geraskina spoštljivo vzdihne in se z drobnimi koraki napoti proti izhodu.

Z graničarjem, ki je preživel svoj dopust v Moskvi, se je Ljeljočka pred kratkim seznanila. Začela sta skupaj zahajati v kino in gledališče. Včeraj je nenadoma poročnik poklical dekle po telefonu in ji rekel, da je neobhodno potrebno, da se sestaneta med štirimi očmi.

Ljeljočka se je vrnila na stanovanje in je pričela pospravljati sobo. Pri tem se je tako vznemirila, da je ubila svojega ljubega porcelanastega

zajca, ki je že dalj časa filozofsko motril s svoje police Ljeljočkino mirno življenje.

Razbiti zajec je spravil Ljeljočko v močno slabo voljo. Ko je prinesla njegove črepinje v kuhinjo, je našla tam mamko Geraskino, ki se je bila vrnila s svojega pohoda.

»Ribizljevga kompota ni bilo,« veselo sporoči starka, »zato sem vzela malinovega. Nič ne maraj, tvoj brat bo zadovoljen tudi z malinovim... O, batjuška mi moj!... Kaj zajca si razbila!«

»Razbila...« žalostno odvrne Ljeljočka.

»Ali, deklica, nič se ne jezi. Zajca razbiti... to pomeni srečo. V srečo ti bo... s tvojim bratom...«

»Nekam veliko govoriš, mamka...«

Končno zvonec ob devetih odjekne dolgo pričakovani zvonec, štirikrat kratko in dvakrat dolgo... Obrat in nadišavljen stopi poročnik s škatlico bonbonov v roki in odločno požvenkaje z ostrogami v predsobo.

Ko popijeta čaj in pojedsta malinov kompot, vzame poročnik v svojo veliko roko malo Ljeljočkino ročico in pravi:

»Jelena Aleksandrova... Ljeljočka...«

Nekdo potrka na vrata.

Ljeljočka plane kakor splašen vrabec s svojega stola in vznemirjeno vpraša:

»Kdo je?«

»To sem jaz, Jelena Aleksandrova,« zagrmli izza vrat bas inženjerja Nikočimova, mladenkinega prijatelja. »Izvolite za minuto k nam.«

Morala je odpreti vrata in spustiti inženjerja v sobo.

»Pozdravljam vas, Jelena Aleksandrova,« pravi inženjer, ko vstopi. »Opremo te, ko takole vdiram. Iskreno, prijateljstvo vas prosim, da pridete k nam. Obvezno z vašim bratom —« Tu se inženjer spoštljivo prikloni poročniku. »Mamka Geraskina je povedala da ste nedavno prišli z Daljnega vzhoda. Idimo, tovariši k nam! Redek je tak gost, spodobilo se popiti nekaj vodke. Idimo... Idimo...«

Inženjer je bil tako nezlojiv, da je bilo treba iti.

Cez nekaj časa je Ljeljočka, ki jo je ločila od inženjerja dolga miza, polna butelj in raznih prigrižkov, z bridko žalostjo poslušala burne zdravice inženjerja Nikočimova:

»Predlagam, tovariši, da izplijemo na zdravje Jelene Aleksandrovne in njenega brata junaka,« je grmel inženjer. »Tovariši poročnik, Nikolaž Nikolaževič, pripovedujte nam kaj, golobček...«

»Pripovedujte, pripovedujte!« viknejo v zboru vsi.

»Tovariši, povedati vam morem samo to, kar je že bilo v časnikih...«

»To, to! Pripovedujte, kar je bilo v časnikih!«

Poročnik je dolgo pripovedoval.

Za slovo ga je spremljala vsa družina Nikočimovih in Ljeljočka je z največjim naporom ujela priliko, da mu je šepnila:

»Pridite jutri ob devetih —«

Napoči večer. Spet je šla mamka Geraskina po kekse in malinov kompot. In spet je poročnik vzel v svojo veliko roko Ljeljočkino drobno ročico in je že odprl usta da poroči nekaj silno, silno važnega, ko spet potrka na vrata.

Blagoslovljene božične praznike

vsem svojim zvestim naročnikom in poslovnim prijateljem želita
uredništvo in uprava

Sveta noč

V polnočni mraz se zvon glasi
in kliče, prosi, vabi,
da vse prestane žalosti
naj človek zdaj pozabi.

Odprto zvezdno nebo
na zemljo milost lije,
da v vsaki duši bo svetlo,
da sreča vsem zasije.

V palači, koči, vsepovsod
glasi se pesem sprave,
da naš je dom nebeški svod
odmevajo dobrave.

In Dete v jaslicah mirno
poslušaj pesem sveto,
ko odrešenje je tako
trpečim razodeto.

Sprehod po pragozdu vraž

Kljub vsemu napredku znanosti je še danes človek poln vraž, ki niso po mestih nič manj razširjene kakor po kmetih. Človek bi celo trdil, da imajo vraže na kmetih nekaj več utemeljenosti in upravičenosti, če se smem tako izraziti. Prvič je človek na kmetih v boju z naravo prepuščen domala popolnoma sam sebi in navezan skoraj izključno le nase. Drugič pa so vraže tamkaj pogosto le usedlina

navodil, pridobljenih na podlagi skušnje. Pri tem je prvotni pomen in namen v spominu zbledel in se počasi izgubil, medtem ko je nebitveno dobivalo premoč in končno zmagalo v obliki vraže. To je posebno vidno pri različnih tajinstvenih receptih, ki jih naši padarji in padarice po kmetih v ustnem izročilu hranijo še vse polno. Prav pogosto polagajo pri tem večjo važnost

kakor na zdravilo samo na druge, postranske okolnosti: zdravilna rastlina mora biti utrjana pred sončnim vzhodom, v nedeljo zjutraj, včasih tudi ponoči, v mesečini, ob polni luni in podobno. Enako so predpisi glede uživanja teh zdravil dostikrat smešni. Pomembno vlogo igrajo števila, pri čemer je omeniti, da so liha (1, 3, 5, 7 itd.) bolj v časteh kakor soda števila (2, 4, 6 itd.). Tudi spremne besede, ki jih mora bolnik izgovarjati pred ali po zauživanju zdravil, so marsikdaj smešne. Često so to bolj ali manj popačeni izreki iz sv. pisma, včasih sploh nesmiselnosti, spakdrani ostanki latinskih ali nemških besedi, tu in tam pa se najdejo še kolikor toliko ohranjeni reki iz davne predkrščanske dobe naših prednikov.

Po tem kratkem uvodu nam bodo toliko bolj razumljive vraže in pošastne šege divjih ljudstev. Kakor pri nas, ima tudi pri njih vraža v glavnem ta cilj, da hoče človek z vraževnim dejanjem in obredom potolažiti jezo dobrega ali zlega božanstva in se mu prikupiti ter si zagotoviti njegovo naklonjenost, to vse pa zato, da odvrne od sebe nesrečo, bolezen, neuspeh pri lovu, v boju in ob drugih važnih življenjskih nalogah.

Zlasti številne so vraže o vojni in v vojni. Tu igra pomembno vlogo sovražnikova kri. — Še nekaj pogledov v zgodovino!

Kartažani so imeli sicer visoko kulturo, vendar je vojskovodja Hannibal dajal, kakor nam pripoveduje rimski zgodovinar Livij, jesti svojim vojakom meso ubitih sovražnikov. Bila je namreč razširjena vraža, da postane vojak po zauživanju človeškega mesa hrabrejši.

Za časa kmetskih puntov po nemških deželah je bila prijateljica nemškega kmetskega voditelja Rohrbacha neka Hofmannova. Kmetje so jo cenili kot prerokinjo in je ženska pri Erlenbachu tudi blagoslovila kmetsko puntarsko vojsko. Pred tem obredom pa se je vsa namazala z mastjo ubitega grofa Helfensteinkega, da bi tako njen blagoslov bil bolj izdaten.

Takih in podobnih primerov iz različnih dob človeške zgodovine bi lahko našteali še več, vendar naj ta dva, ki ju loči razdalja dveh tisočletij, zadostujeta in se oglejmo sedaj še po bojnih vražah divjih ljudstev.

Pri zamorskem rodu Ašanti so svečeniki, ki so hodili za vojsko, jemali padlim sovražnikom srce iz prsi. Kdor se ni usmrtil nobene nasprotnika, je moral pojesti tako sovražnikovo srce.

V Južni Afriki živi rod Ma-Atabele, ki spada k zamorcem Zulu. Pri njih začara »kraljevi« čarovnik, ki je hkrati žrec in vračar, štite in kopja vsej vojski. Nato se zbere vojska v bojnem plesu. »Kralj« ukaže pripeljati črnega bika, ki ga tako dolgo pode križem, dokler ves penast ne pade na tla. Zda mu izreže eno pleče z mesom vred, ga kake tri minute cvro na žerjavi in razdele to med poglavarje in velikaše plemena. Vsak mora dobiti in zaužiti vsaj po en grizljaj. Ko so ti odpravljeni, na podoben način pojedjo ostali vojaki celega bika. Nato plešejo svoj bojni ples in odidejo na boj v prepričanju, da so zdaj neranljivi.

V Avstraliji se je tamkajšnji divjak natrl z obistnim sokom ubitega nasprotnika, da bi s tem pridobil ves njegov pogum.

Pri malajskem rodu Malobo razporje višji svečenik prsi ubitega nasprotnika s posebnim mečem, ki ga uporablja izključno za ta obred. V kadečo se kri pomoči potem razne talismane, ki jih ima obešene za vratom. Nato iztrga mrtvemu nasprotniku srce ali jetra iz trupla in del tega poje.

Pri Anamitih je veljal za neranljivega in nepremagljivega, kdor je pojedel junakovo srce.

»Kdo je?« živčno povpraša Ljeljočka.

»To sem jaz,« se zasliši za vrati glas Berte Abramovne, žene doktorja Feinstocka, drugega prijatelja.

Morala je pustiti v sobo tudi Berto Abramovno.

»Ljeljočka, jaz zavoljo vas —« z odločnim kontraaltom spregovori Berta Abramovna — in zavoljo vašega brata, mila moja Ljeljočka. To je torej končno on, z Daljnega vzhoda!»

»Ne moreva priti,« žalostno odvrne Ljeljočka in zardi, »sva oddana.«

»Nočem niti slišati!« zaploska Berta Abramovna z rokami, »pri Nikočimovih sta bila, k nam pa ne bi prišla! Idimo, idimo...«

Morala sta iti tudi k Feinstockovim. Zopet sta jedla, pila vodo, a sedela sta vsaksebi.

In spet je napočil večer. In spet, komaj da je poročnik s svojo veliko roko prijel Ljeljočkino ročico, je s peklensko točnostjo potrkalo na vrata.

»Od Gregorjevih prihajajo,« pošepče Ljeljočka, »mogoče pa tudi od Gurskovih. Videla sem jih peči meso...«

Ljeljočka se ni zmotila. Prišli so od Gregorjevih, pozneje pa so se vrstili Gurskovi, Muhini, Ziljborukovi... Hiša je bila velika. Vsi so vabili Ljeljočko in graničarja k sebi, jima stregli z jedjo in pijačo, jima govorili prijazne besede... A Ljeljočka in poročnik sta takisto hotela govoriti prijazne besede, vendar le brez priči.

Končno je nastopil dan, ko so bili uzadovoljeni vsi prebivalci velike hiše. Zopet sta popila čaj in pojedla malinov kompot.

»Jelena Aleksandrovna... Ljeljočka —« pravi poročnik.

Tedaj iznenada spet trkanje na vrata.

»Moj Bog, kdo bi to še mogel biti?« vzklikne Ljeljočka.

»To sem jaz, kaj se bojiš!« odjekne glas mamke Geraskine. »No, kaj je? Spusti me noter!« Morala je spustiti v sobo tudi Geraskino.

»Pojdimo k meni,« ukaže mamka, »tudi ti, golobček, hajdi... S čajem vaju napojim in s poprovimi kolački nasitim... Po šest rubljev kilo... Kupila sem za vaju celih 150 gramov.«

»Mamica, midva nikakor —« kakor vsa izgubljena dahne Ljeljočka.

»Pri vseh sta bila, k meni pa zdaj, nikakor! Ne, mila moja, ne uideš mi! Hajdiva, bratec!« Poprovi kolački so bili trdi, a čaj je dišal po travi.

Ljeljočko je mamka Geraskina posadila kraj neke starke s staromodno čepico.

»No pripoveduj, bratec, kako kaj gre našim golobčicem tam na Daljnem vzhodu —« surovo ukaže mama Geraskina...

Pred kratkim sem srečal Ljeljočko na Petrovki. Z roko v roki z njenim poročnikom. Šla sta srečna, ožarjena. In venomer sta se smehljala...

Ljeljočka govori:

»Vozne listke sem rezervirala... Ali je mogoče, Kolja, da bova potovala do Vladivostoka devet dni in devet noči?«

Videti je bilo popolnoma jasno, da ji je poročnik hotel pravkar povedati nekaj silno, silno važnega...

Na otoku Borneo so Dajaki dajali fantom jesti srca in kožo s čela ubitih sovražnikov, češ da bodo na ta način postali bolj korajžni in neustrašeni.

Kakor se nam te vraže zde smešne in mnoge celo odurne, se vendar ne moremo preveč čuditi preprostim ljudstvom in njih zablodam. Saj smo celo mi, čeprav smo omikani in izobraženi, polni vraž, proti katerim se pogosto zaman bore razum, znanost in večkrat celo ostri zakonski predpisi. Samo pomislite, koliko je čez in čez raznih vedeževalk in vedeževalcev, ki znajo vsem povedati »srečo«, le sebi največkrat ne. Ljudje jim kljub temu verjamejo in nasedajo! Koliko jih je, ki verjamejo, da jim bo copata na sveti večer odločila o življenju in smrti! In podobnih nespametnih vraž je še cel pragozd. Kratek sprehod po njem pa nam samo priča, kako slaboten je človek in koliko teme je okrog njega. V napačnem upanju, da si s tem pridobi moči in jasnine, se siromak oklepa — vraž.

Kmetje in kmetice

zlasti pa vi kmetjski fantje in dekleta — posvetite za božične in novoletne praznike ves prosti čas samo za prosvetljenje naše vasi s tem, da pridobivate »Kmetiskemu listu« pa tudi »Grudi« nove naročnike! Ne izpustite prav nobene vasice, marveč pojdite kakor apostoli kmetškega gibanja od hiše do hiše — voščite vesele božične praznike in srečno novo leto ter širite kmetjski evangelij, ki ni nič drugega, kakor večni boj za »Staro pravdo«.

VIM

čisti vse

Malo Vima na mokro krpo, dobro zmiti in vse v hiši se bo svetilo od čistote.

Mladina na vasi

Božič — praznik mladine

Spet je prišel božič k nam, najlepši praznik mladine.

Ko po napornem delu zasanja narava pod belo idejo, se razgleduje zvezdno nebo nad njo. Tako pregledujemo tudi mi svoje delo. Dosti je bilo bojev, gorja in bridkosti, dosti tudi lepih uspehov, ki smo jih iz srca veselili.

Toda priroda ne miruje zato, da bi nehala delovati. Ta zunanji mir je le navidezen. V resnici je vse to le zbiranje svežih sil za novo rast. Večno izpopolnjevanje, večno prerajanje, to je življenje!

V naravi imamo najlepši primer tudi zase. Kakor ona, moramo tudi mi v času, ko počiva najtežje delo, v miru zbirati svoje sile za nadaljnjo pot. Pregledati je treba, kaj je bilo v preteklosti narobe. Treba se je iz napak neprenehoma učiti, zlasti pa spoznavati in pravilno oceniti vse vzroke, ki so dovedli do njih.

Če bomo ravnali tako, nam bo čas zimskega miru postal bogata zakladnica, iz katere bomo črpali sil za bodoče delo.

Zakaj pa ravno o božiču razmišljamo o tem? Zato, tovarišice in tovariši, ker je božič kakor noben drug dan — naš praznik, praznik mladine. Glejte, Bog sam je stopil na svet kot otrok in je s tem poudaril pravice mladosti do življenja, do ustvarjanja. Ali ni dvanaestletni božji Sin učil v templju tako, da so ga strme poslušali sivolasi starci, učeni pismarji in hinavski farizeji?

Če je Bog s svojim lastnim vzgledom tako povzdignil mladost in mladino, tedaj pojdimo za njegovim klicem! Pojdimo na delo, odpirajmo oči prijateljem in tovarišem, a zlasti tudi tistim, ki jim je peza življenja in let že zameglila pogled.

S tem klicem želim vsem tovarišicam in tovarišem vesele božične praznike!

gospode, ki bi kmeta hotela imeti vedno le v »bregušah«, da bi ga že od daleč poznala kot »kmetavzarja«, ki je po njihovem mnenju pač »zarukan«, da ne spada v boljšo družbo, ker smrdi po gnoju in konjih, je razcapan, pijan, preklinja, vpije in mora vedno imeti bič v rokah, sicer ni kmet. — Ali tisti časi so minili. Čeravno nimamo akademskih naslovov in ne diplom, smo in moramo biti vseeno v marsičem dobro podkovani, da se obdržimo v življenjski borbi, mislimo s svojo glavo in hočemo v človeški družbi biti enakopravni. Zato se tudi poslužimo vseh pridobitev novega časa, pa če je to g. »M« prav ali ne. On seveda motorja slučajno ne potrebuje, ker v kavarno in kino ni daleč, če bi pa bil na mojem terenu, bi ga verjetno imel...

Pozivam dopisnika »Slovenske vasi« »M« ne mogoče na dvoboj. Bog ne daj, temveč na poset in praktično preizkušnjo v kmetiskem delu, da jasno in pred pričami ugotoviva, kdo od naju je boljši »gospod« in kdo se še sme nazivati kmet. Izbiro mu dam poljubno in vsak letni čas. Začneva lahko kar pri plugu in oranju, ki ga g. »M« smatra za najbolj značilno kmetško delo, ko misli, da sem plug zamenjal z motorjem, pa tudi gnoj bova vozila in raztresala, sejala, kosila, seno nakladala (Prieki pravimo, da so to toplice), škropila drevje, vinsko trto, grabila listje, rigolala, skratka prav v vsakem kmetiskem delu se lahko izmeriva.

Za zamudo časa Ti seveda rad plačam za opravljeno delo zasluženno dnino, za odkrito in nesebično sodelovanje v dobri stvari Te bom pa pogostil in Ti na pot dam še kakšno buteljko burgundca iz Jeruzalema.

Po tej preskušnji pa dam našim čitateljem objektivno izjavo o osebnosti dopisnika »M« ter priznanje verodostojnosti kot nepokvarjen kmetjski fant in se z njim spustim v odkrito in resno debato o poteku občnega zbora ZKFD, ki je po mojem mnenju, kakor tudi po mnenju velike večine potekel v naj-

Fantiček „slovenske vasi“ na plan!

Značilno za malomeščansko inteligenco je, da je po veliki večini strašno domišljava. Tako se je tudi znani gospodek »M« v Slovenski vasi spozabil in v dveh dopisih napadel funkcionarje Zveze kmetjskih fantov in deklet od predsednika do zadnjega člana, ki misli s svojo glavo in ne trobi v njegov rog. Ker je na šolskih klopih raztrgal malo več hlač, kakor mi, si domišlja, da je še nekaj več in ima pobožno željo, postati kar »general«, ne pa, da bi si poprej s svojo sposobnostjo in delom to zaslužil in prešel tudi vse vmesne »šarže«. Predstavlja se za pristnega kmetškega fanta ter se na papirju na vse pretege repenči, na občnem zboru pa ni niti ust upal odpreti od strahopetnosti, ki pač ni lastna pravim kmetjskim fantom, še manj pa oprav-

ljanje tovarišev, ki je za stare babe, ne pa za fante. Po toči pa ne pomaga zvoniti. Pozivam Te, da se podpišeš in s tem svoja izvajanja napraviš vsaj malo bolj verodostojna, da Te tudi drugi udeleženci občnega zbora spoznajo. Mislim in prepričan pa sem, da Te takrat ni bilo med nami. Povej, kaj si preteklo leto vse storil za kmetjski pokret, koliko društev si ustanovil, kolikokrat nastopil kot govornik, kaj vse napisal itd. Po delu se vendar sodi in spozna. Če si res priden, kot praviš, Ti bodo delegati radi dali zasluženno priznanje, tudi v obliki primerne »šarže«, ker si pač tako ambiciozen na njo.

Gospodek »M« tudi meni očita vožnjo na motorju ter s tem pač dokazuje, da sam sebe po nazorih stavlja med ono krdelo pokvarjene

lepšem redu in je bil živ izraz žilave delavnosti naše organizacije, dočim do tedaj vse pavšalno podtikanje in napolnjenost anonimnega strahopetnega dopisnika odločno odklanjamo.

Joško Tomažič, Vitan.

★

Sv. Bolfenk pri Središču

Društvo kmetijskih fantov in deklet je v nedeljo uprizorilo veseloigro »Vozel«, ki je bila prav posrečeno podana. Igralci so bili kakor za vloge ustvarjeni, zato je šegavost igre prišla do popolnega izraza in so bili gledalci prav zadovoljni. Zato smo dobili povabilo za gostovanje v Ivanjkovcih, kjer jo bomo predvajali 26. decembra v Petvorjevi dvorani.

Št. Jurij ob južni železnici

Ze dalje časa se nismo nič oglašili, pa zato ni kar misliti, da povsem mirujemo. Vkljub raznim zaprekam, ki so bile postavljene, je naše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« po svoji možnosti delalo in se pred javnostjo pokazalo. Odrsko delo nam je bilo, kot smo že svojčas povedali, preprečeno. Tako smo pa priredili dne 18. julija tekmo žanjic, 6. oktobra pa vinsko trgatavo. Uspeh obeh prireditev je bil zadovoljiv.

Na Stefanovo 26. t. m. priredimo tekmo predic z veselico v gostilni gospoje Ane Leskovskeve, v trgu, s pričetkom ob pol 4. uri popoldne. Na to svojevrstno prireditev vladno vabimo vse naše tovariše in prijatelje, kakor tudi vsa domača in sosednja društva. Svoji k svojim! — V slogi in delu vstajamo!

ROYAL

kraljevski šivalni stroji

pougodnih cenah!

Iščete se zastopniki!
Ing. L. Temkin, Zagreb
VLASKA ULICA 88
Telefon števil. 84-75

Mlatič

Johanca iz Vodice

Naši kmētje, še bolj pa naše pobožne, zlasti starejše kmetice, se gotovo še spominjajo, če ne drugače pa iz pisanja, najboljšega katoliškega tiska, da živi v kmetijski vasi, imenovani Konnersreuth na Bavarskem kjer se čudeži prav pogosto dogajajo, neka Terezika Neumann, katera je bila tudi pri nas češčena in že na pol oficielno proglašena, da-i še živa in tudi zdrava, za neke višje vrste svetnice. Sedaj pa ljudje božji, čujte in strmite, kaj piše o tej »komedijontarci« tamnošnje škofijsko glasilo »Kirchenzeitung«, ki izhaja v Regensburgu. Tam stoji zapisano po več ko desetih letih farbanja tole:

»Terezika Neumannova zatrjuje, da ni imela v dobi zadnjih deset let v ustih niti trohice hrane in da že nekaj let ni popila niti kapljice kake tekočine. Cesto so že bili izraženi dvomi, je-li to res in ni-li to prevara ali samoprevara. Dvomom more napraviti konec samo nova, po zdravniških izvedena preiskava. Škofijski ordinariat je zato že ponovno pozval rodbino Neumannovo, da bi dovolila tako preiskavo. Tej zahtevi so se pridružili vsi bavarski škofje. Toda njen oče je to do sedaj odklanjal ali pa stavil nemogoče pogoje. Z ozirom na to ne morejo cerkveni uradi prevzeti nobene odgovornosti ne za to, da bi Terezika Neumannova dejansko ne užila nobene hrane, kakor tudi ne za noben drugi izredni dogodek v Konnersreuthu. Dokler torej nova preiskava

jasno ne dožene dejanskega stanja, ne bodo več izdajana dovoljenja za posete pri Tereziji Neumannovi. Literarni spori o tej stvari naj prenehajo. Predvsem pa je treba opustiti čudežne in nepotrjene zgodbe, ki jih vsebuje Konnersreuthski almanah.«

Kaj pravite, kmetje? Ali ni to lumparija najnižje vrste? Ali ni to skrunjenje naših religioznih čustev, da se v dobi prosvetljenosti človeške družbe pojavljajo v njej taki paraziti? Ali se vam ne zdi ta goljufija, ta vnebovpijoči greh sličen onemu, ki ga je leta 1909/1910 na sličen način in pod sličnimi okoliščinami uprizorila na račun našega lahkovernega kmetijskega ljudstva lahkoživka z ozadjem Johanca iz Vodice?

Vse počasi leze za resnico

Kmečko (ne kmetško) glasilo nekega tiskovnega društva, v katero imajo na podlagi statuta vstop, kolikor je meni znano, izključno samo nekaterniki piše oziroma ponavlja naše misli takole:

»Kdor pravi, da se za politiko ne briga, s tem trdi, da mu je vseeno, kakšni so davki, vseeno, kakšne so šole, vseeno, ali se gospodari pravično in pošteno ali pa vladajo krivica, nasilje in korupcija, vseeno mu je, ali se popravi kaka cesta ali nobena itd., kajti politika ni nič drugega nego skrb za javne zadeve, skrb za skupne koristi.

Politika torej nikakor ni »grda«, temveč resna stvar in tako važna, da bi se moral zanimati zanjo sleherni človek in kdor pravi, da se za njo ne briga, s tem trdi, da se ne briga niti za svojo lastno kožo, kaj šele za skupni blagor.«

Vidite, kmetje, da počasi tudi obrta gospoda prehaja na naš resničen kmetški (ne kmečki, ker je to psovka iz stare fevdalne dobe) program Deleži bogatega tiskovnega društva, kamor se stekajo kakor med iz panja sokovi krvavih kmetijskih žuljev, pa ostanejo za enkrat pri vsej popustljivosti in naši žalosti v njih skrbnih rokah — seveda »kar je omembe vredno.« Če so prešli po zakonih pravilno iz društva v zadugo. »Ta slep je reku, bomo videli.«

O dveh bikih

V nekem lepem kraju naše divne Gorenjske, v kraju, ki ga je sam Bog blagoslovil s pravovernimi, ki rede pristne, tako rekoč vnaprej določene bike, da so res bik, so imeli pred kratkim licenciranje. Bilo je seveda vse na nogah, zlasti pa tisti izvoljeni, ki trobi v prvi rog, pa je prigral bika, ki so se mu gospodje, kar je bilo pravovernih, priklonili do tal v priznanje, da je rogati štirinožec še boljši od njih.

Prigral pa je svojega bika tudi človek, ki je strašno črn zapisan v bukvah pogubljenja. In glej čudo, bik pravovernega in bik tega zavrženega sta si bila po postavi in vsem, kar odlikuje in kazi plemenske bike, do pičice enaka.

Pa so se vzravnali gospodje, kar je bilo pravovernih in so bili poklicani dajati bikom patent, visoko so se vzravnali kakor bi se bili najedli samih viržink in so rekli:

»Bik tega nejevernika ni za nič. Skazil bi nam lahko nesrečne bastarde! Na vsak način ga je treba kastrirati!«

Nastal je šunder, jeza in zamera, da so pokale gore od Grintovca do Triglava. Prst božji pa, ki je zmeraj pravičen, je tudi tu posegel vmes. Uvrstil je med gospode, ki dele bikom patente, tudi puntarja, ki noče na komando goltati viržink in tudi ne na komando kriviti hrbta. Ta je pogledal oba bika, se je svojima učenima tovarišema vpričo bikov in kmetov široko zarežal in povedal, da sta oba — za nič.

Ko bi vam mogel popisati jezo, ki je tedaj popadla pravovernega veljaka izpod Grintovcev, bi nemara odskočili. Ko bi vam pa mogel popisati smeh, s kakršnim so drugi sprejeli to teme-

Položnice

V številko 49 »Kmetškega lista« smo položili vsem cenj. naročnikom položnice s prošnjo, da bi se jih poslužili še pred novim letom. Ob tej priliki prosimo vse one, ki imajo na naročnini še kake zaostanke, da te nakažejo skupaj z naročnino za leto 1938.

Ljito salomonsko sodbo, bi nemara še vi popokali od smeha. Zato za danes rajši končam, obljudbam vam pa slovesno, da vam za novo leto povem še eno o licenciranju in kastriranju bikov. Vedite pa, da je tista še mastnejša od te, resnični pa sta, kakor je Bog v nebesih, od konca do kraja obe. Torej — na svidenje!

Pred leti so mnogi govorili o tem, kako so nekaki orjunci v Trbovljah delavcem v prešah prste stiskali, zdaj se pa sliši, da neki drugi junci v Zgornji Šiški zadrugarjem prešajo — jezike.

Priprave za plinsko vojno

Angleški minister za zračno obrambo je podal pred kratkim v parlamentu o pripravah obrambe pred napadi iz zraka sledeče značilno poročilo: Anglija razpolaga že danes z 20 milijoni plinskih mask, ki so na razpolago civilnemu prebivalstvu. V najkrajšem času se bo število plinskih mask pomnožilo na 36 milijonov izvodov. Za obrambo pred strupenimi plini ima država danes na razpolago 200.000 izurjenih oseb, 10 tisoč zdravnikov in prav toliko bolničark. Poleg tega dobiva angleški stražnik in detektiv pouk v obrambi pred strupenimi plini. Angleška vlada pa bo pouk za obrambo pred napadi iz zraka še bolj poglobila.

Taka in slična poročila se slišijo ne samo iz Anglije, temveč se na nekaj strašnega pripravlja vsa Evropa.

Dopisi

Vinogradnik na plan!

Dnevno časopisje poroča, da je minister financ predpisal pravilnik o pobiranju banovinske trošarine na vino in žganje. Pravilnik stopi s 15. decembrom v veljavo, a obvezno moč dobi po odobrenju banovinskega proračuna.

Pripoveduje se, da hočejo nekateri predlagati tako spremembo trošarine v Sloveniji, ki bo dovoljevala proizvodnikom pravico do 100 l od osebe nad 18 let in to do 5 članov, nad pet članov pa le po 50 l za osebo, žganja pa 25 hektolitrskih stopinj. Prijaviti bi bilo treba po novem v 24 urah proizvodnjo vina in žganja finančni kontroli.

Ko je nastopila leta 1931. vinska kriza in je pretil pogin vinogradništvu, je bil tedaj izdan zakon, ki je olajšal nakup vina brez trošarine pri vinogradnikih. Potrošnja vina se je s tem podvojila. Tudi danes je vinogradnik v hudi krizi in bi bilo priporočljivo; da se mu vse one ugodnosti iz leta 1931. ponovno nudijo.

Svoj čas je smel kmet kuhati žganje do 60 stopinj. Tudi to pravico bi bilo treba vinogradnikom vrniti.

Najhuje bi trpel vinogradnik, če ne bi imel vina za domačo potrebo in če ne bi smel ponuditi svojemu gostu čašo vina. Obupno bi bilo, če ne bi imel za kopače, vozače in tudi berače na razpolago breztrošarinskega vina.

Vinogradniki naj po svojih organizacijah pravočasno predložijo svoje zahteve v zaščito vinogradniških in kmetijskih interesov sploh, da ne bo prepozno. Dvigniti moramo svoj glas, dokler je še čas. Ko bodo banovinski proračuni potrjeni, bo prepozno.

Sv. Boltenk pri Središču

Minulo nedeljo (19. decembra) je bila tudi pri nas ustanovljena Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva. Kot zastopnik SVD je bil navzoč g. Jakob Znidarič. V odbor so bili izvoljeni sledeči gg.: Joško Tomažič iz Vitana, predsednik, Robert Košar iz Koga, podpredsednik, Jakob Zabavnik iz Jastrebec, tajnik, Anton Topolovec iz Jastrebec, blagajnik, ter Ivan Sešek iz Koga, Albin Zabavnik iz Vodrancev in Alojzij Plohl iz Koga, odborniki, Franc Puklavac in Steljan Sever, nadzornika in preglednika računov. Takoj po obnem zboru pa so še pristopili novi člani, tako lahko pričakujemo, da bo nova podružnica marljivo delovala za napredek v sadjarstvu. —k.

St. Lambert

Pretekli teden smo pokopali uglednega posestnika Jakoba Vrtačnika, brata našega dolgoletnega župana Pokojni je bil dolga leta predsednik šolskega odbora. Za časa svetovne vojne je služil pri artileriji in bil ujet v trdnjavi Přemisl. V Rusiji si je nakopal bolezen, ki ga je končno strla.

Bil je od mladega napreden kmet. Kot tak je bil soustanovitelj zagorskega »Sokola«, ki ga je tudi na zadnji poti spremljal s praporom do groba. Od ustanovitve SKS je bil njen član in naročnik našega lista ter vnet pobornik kmetškega pokreta.

Vrlemu poborniku kmetске in nacionalne misli bomo ohranili trajen spomin. Njegovim užaloščenim sorodnikom naše iskreno sožalje.

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan teden, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

BLASNIKOVA pratika za leto 1938

je izšla in se razpošilja za ceno din 5— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg št. 10—12. Dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljen in najbolj razširjen slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

Domači dogodki

× Pri Medvodah je pred kratkim večerni brzovlak, ki vozi iz Ljubljane na Jesenice, ubil dva konja. Lastnik ju je bil za nekaj trenutkov pustil z vozom na cesti sama, konja pa sta zavila proti progi in stopila vprav v trenutku, ko je sopihal brzovlak z vso brzi po tiru. Seveda sta takoj obležala ubita in ima lastnik precej škode.

× Na račun prve anuitete za kmetске dolgove je PAB prejela do 2. decembra letos 115 milijonov 600 tisoč din, to je okrog 51 % zneska, ki bi ga morali kmetски dolžniki vplačati za prvo anuiteto. Dne 1. januarja bo morala Privilegirana agrarna banka izplačati denarnim zavodom prvo anuiteto za odstopljene kmetске dolgove. Doslej so banke in zadrage na račun te prve anuitete vzele le za 28 milijonov din predujmov.

× Na Pristavi pri Mengšu je mlad zločinec, komaj 24letni Ludvik Tomažič na zverinski način do smrti pobil in oropal svojo bivšo dobrotnico, 73letno posestnico Marijo Šimenčevo, njeno hčerko Marijo pa hudo poškodoval po glavi. Zločin je tem grši, ker je umorjena posestnica Tomažiča kot nezakonskega otroka uboge slovenske služkinje na Dunaju vzela k sebi, ga vzredila in mu sploh nadomestovala mater. Zločinca so orožniki že izsledili in ga izročili sodišču.

× V Črnomlju je pogorelo gospodarsko poslopje z večjo zalogo sena posestniku Janezu Badovincu. Gasilec se je po dolgem naporu posrečilo požar omejiti na goreče poslopje. Bile so namreč v veliki nevarnosti tudi sosednje gospodarske hiše. Kako je ogenj nastal, se še ne ve.

× V Gorenji vasi je neznan vlomilec vlomil v hišo mesarja Pavla Perscuttija in odnesel ročno blagajno z 22.000 dinarji. Osumljen je neki italijanski državljani iz okolice Cerknega. Orožniki so ga že oddali v sodne zapore, dasi krivdo še taji.

× Vpisovanje v II. tečaj Zadrúžne šole v Ljubljani, ki bo na novo otvorjen, kakor poročamo v današnjem listu, bo v ponedeljek, dne 24. januarja 1938, ob 11. uri v ravnateljski pisarni. Sprejemajo se samo tisti, ki so dovršili dosednji tečaj zadrúžne šole. Kdor se zanima za vpis, naj se prijavi Zadrúžni zvezi ali Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, ki bosta prijavitelje izbrali in jih priporočili ravnateljstvu za sprejem v šolo. K vpisovanju je treba prinesiti rojstni list, izpričevalo Zadrúžne šole in 20 Din vpisnine. Tečaj bo trajal do 13. aprila 1938.

× Mesto Metlika je podelila častno meščanstvo ravnatelju etnološkega muzeja v Ljubljani in bivšemu ministru dr. Niku Zupaniču, metliškemu ožjemu rojaku, za njegove mnogovrstne zasluge.

× Dva iznajdljiva tička sta neki Pirc in bivši mesarski mojster Sagmeister v Ljubljani. Na finančni direkciji sta ukradla uradni žig in žigosala z njim dvoje listin, ki sta ju spisala v prav posebne namene. Tam je namreč stalo zapisano, da jima država dolguje — pol milijona dinarjev. S tako lažnivo listino sta potem od trgovcev in zasebnikov izvaobljala denar, dokler se nista končno ujela. Koliko sta na tak premeten način izmolzla, se še ne ve, ker policija zadevo še preiskuje. Ko prideta junaka pred sodišče, se bo šele vse razgrnilo.

× Huda železniška nesreča se je pred kratkim pripetila na postaji Jasenovac, kjer je potniški vlak zavozil v potniški vlak, ki je vozil s postaje. Strojevodja in kurjač tovrstnega vlaka sta podlegla poškodbam.

× Semenski krompir. Banska uprava bo razdelila med kmetovalce semenski krompir, priznan po Osrednji komisiji za semenogojstvo. Ker so na razpolago le manjše količine semenskega krompirja, naj bodo kmetovalci-prijavitelji pri naročilu zmerni. Ob naročilu se mora položiti ara, in sicer 0'10 din za kg. Cena krompirja pa se bo gibala med 0'70 in 0'80 din za kg. Prijave se sprejemajo do 5. januarja ob sredah in sobotah v sobi št. 23 mestnega poglavarstva v Celju.

× Vesele božične praznike in srečno novo leto čitateljem Kmetkega lista želi kaplar Ivan Azman, II. četa, I. reflekt. grupa, Beograd.

× Usodna prometna nesreča se je pripetila na železniškem prelazu v Soštanju. Tam je železniška lokomotiva treščila v avto gospe Rojčeve, lastnice prazarne »Jaroc« v Mostah pri Ljubljani. Avto je uničen, gospa Rojčeva je mrtva, njena sestrčna gospa Emica Kozlevčarjeva iz Soštanj pa je dobila hude poškodbe. Po čudnem naključju se šoferju ni zgodilo nič hudega. Oblasti so o vzroku usodnega trčenja uvedle preiskavo.

× Na Rečici pri Bledu je neki trgovec po usodni pomoti natočil posestniku Janezu Tavčarju, ki je prišel na čašico žganja, mesto žganja octove kisline. Nitj trgovec niti Tavčar nista opazila te pomote in zadnji je čašico izpraznil na dušek. Šele potem se je prestrašil in kriknil, a je bilo že prepozno. Kljub takojšnji zdravniški pomoči in prevozu v ljubljansko Leonišče je nesrečni Tavčar po nekaj dneh muk izdihnil. Pokojni zapušča ženo in 3 nepreskrbljene otroke.

× V Lakenau pri Mokronogu je posestnik Fišter močno osumljen, da je zadavil svojo 70letno taščo. V družini sta se prepirala zet in tašča zaradi preužitka. Končno je Fišter taščo zadavil in jo potem obesil, kakor da bi bila izvršila samomor. Fištra so zaprli. Ljudstvo je silno razburjeno. To je namreč v tej mali vasi tekom kratkih 5... letin!

× Pri Pesnici nad Mariborom so zalotili 39 letnega zidarja Josipa Zamudo iz Šratovcev pri Radencih, ki se je vozil »črno« na osi vagona iz Avstrije k nam in nazaj. Našli so pri njem večjo množino raznega tihotapskega blaga. Možak je zaradi tihotapskega prestopa leto dni zapora in bo zdaj tudi moral delati pokoro za železno mrežo.

× V Orli vasi je v ponedeljek dne 6. decembra t. l. preminul tukajšnji posestnik Anton Povše, po domače Polavdar. Bolehal je dalj časa in končno podlegel star 72 let. Za njim žaluje žena, dva sinova in tri hčerke. Vsem prizadetim izrekamo naše globoko in iskreno sožalje!

× XIII. Vinski sejem in razstava v Ivanjkovcih se vrši dne 20. januarja 1938.

× Tragika mladega talenta. Mladi Lenart v Kropi je sin poštenih staršev in izreden talent za elektrotehniko. Žal ni imel prilike, da bi se posvetil temu poklicu in se izobrazil. Želja po udejstvovanju na področju elektrotehnike pa je bila v njem tako močna, da ga je končno speljala na kriva pota in v tatvino. Kradel je radió aparate. Prav bi bilo, da bi se za fanta kdo zavzel in bi ne gledali v njem tatu, temveč v prvi vrsti človeka, ki ga je narava obdarila z izredno sposobnostjo, a mu socialne razmere niso dopuščale, da bi se udeleževal tam, za kar se čuti poklicanega. Fant je še mlad in je brez dvoma dana možnost, napraviti iz njega dobrega in bržkone celo odličnega člana človeške družbe.

Važnejša radio predavanja

od 26. decembra 1937 do 1. januarja 1938.

Nedelja, 26. decembra. 20.10: Ljudski običaji na Štefanovo.

Ponedeljek, 27. decembra. 18.00: Naravna obramba — 18.40: Umetnostni spomeniki — 19.30: Zima v planinah.

Torek, 28. decembra. 18.40: Problemi demokracije.

Sreda, 29. decembra. 18.00: Božične koledje in igre — 18.40: O javnih zgradbah — 19.30: Problem domačega filma.

Četrtek, 30. decembra. 19.30: Predavanje min. za telesno vzgojo naroda.

Sobota, 1. januarja. 20.00: Zunanja politika.

Sejmi

27. decembra: v Radečah pri Zidanem mostu, Vrhniki, Središču, Vitanju;

28. decembra: v Kamniku, Dobu, Ormožu, Mariboru, Dol. Lendavi;

29. decembra: v Ljubljani, Trzinu, Mirni peči, Rakeku, Celju, Mariboru, Brezicah, Ptuj, Hrastniku-Dolu, Trbovaljah;

30. decembra: v Črnomlju, Vrhniki, Turnišču;

31. decembra: v Kočevju, Zagorju ob Savi, Mariboru, Ptuj;

1. januarja: v Trbovljah.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Mariboru je bilo prignanih 11 konj, 11 bikov, 130 volov, 418 krav in 12 telet, skupno 582 glav. Povprečne prodajne cene za kilogram žive teže so bile: debeli voli od 5 do 5'50 din, poldebili voli 4 do 4'50, plemenski voli 3'75 do 4'50, biki za klanje 3'50 do 4'50, klavne krave debele 4 do 4'75, plemenske krave 3'40 do 3'90, krave za klobasarje 2'15 do 3'40, molzne krave 2'70 do 3'75, breje krave 3'10 do 3'70, mlada živina 4'10 do 5'50, teleta 5 do 7 din. Prodanih je bilo 246 glav.

Izvoz živine

V Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine pripravljajo načrt nove uredbe o izvozu živine. S to novo uredbo naj se jugoslovenski izvoz živine uredi tako, da bodo izvozniki čim bolj obvarovani pred negotovostjo glede prodaje živine v inozemstvu in da se prepreči preplava inozemskih tržišč, kar neugodno vpliva na razvoj cen. Uredba bo posvečala tudi pozornost vprašanju kakovosti živine, ki se izvaža v inozemstvo, in sicer tako, da bo izvožena živina ustrezala zahtevam konsumentov na posameznih tržiščih. S to uredbo bo urejeno tudi vprašanje razdelitve kontingentov, ki je doslej med izvozniki povzročalo največ težkoč in nezadovoljstva.

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

Največja izbira!

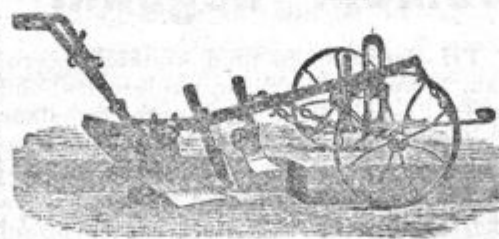
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Schneider & Verovšek

TRGOVINA Z ŽELEZNINO IN POLJEDELSKIMI STROJI

v Ljubljani, Tyrševa cesta števil. 16

Priporočamo se Vam za nakup vsega v železninarsko stroko spadajočega blaga, ki se rabi v poljedelstvu, stavbah ter pri hišni in kuhinjski opreml. — **BOGATA ZALOGA VSAKOVRSNIH STROJEV IZ PRVOVRSTNIH TU- IN INOZEMSKIH TOVARN**, kakor: originalnih Sack-ovih plugov in zraven spadajočih rezervnih delov, mlatilnic, slamoreznic, čistilnic, ameriških kosilnih strojev in njih rezervnih delov, original Sendling-motorjev v najnovejši izpeljavi za pogon z bencinom ali nafto, sesalk za vodo in gnojnice, brzoparilnikov, kos in brusnih kamnov v garantirani kakovosti, brzoklepalnikov in vsega ostalega v to stroko spadajočega blaga Vam jamči, da boste

tukaj pri veliki izbiri hitro in solidno postreženi po najnižjih konkurenčnih cenah

Kadar pridete v Ljubljano, se zglosite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri škofu“

Lingarjeva ulica — Pred škofijo

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

JUGOSLOVANSKA
ZAVAROVALNA
BANKA

„Slavija“

V LJUBLJANI
Gospodarska ulica 12
TELEF. ST.:
21-76, 22-76

PODRUŽNICE: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD IN SPLIT

Vse potrebščine za mlekarstvo

slovite Lacta-, New Prima separatorje, vrče, Hoyberg-aparate, gnetilniki za pinjenje, sirišča orig. Dr. Moric Blumenthal, vse po zmerni ceni v najboljši kakovosti dobavlja:

Tehniška poslovalnica Ing. L. Temkina

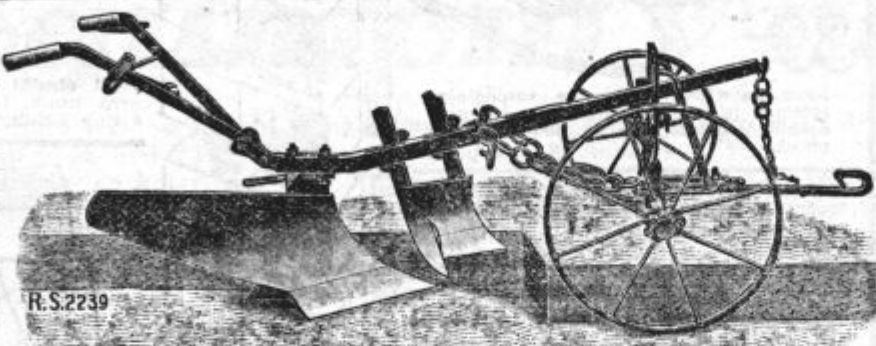
ZAGREB, VLASKA 88 — TELEFON 84-75

prvo domače podjetje za gradnjo in ureditev mlekaren vseh vrst in kapacitet, naprav za hlajenje in za izdelavo mlekarstvih strojev. Ustanovljeno leta 1927. — Strokovna in vestna postrežba.

ZASTOPNIKI SE IŠČEJO!

TRAJNO EKZISTENCO IN SAMOSTOJNOST dosežete, ako prevzamete skladišče blaga. Starost, poklic in bivališče ne igra vloge. Delo je lahko, prijetno, po navodilih centrale, primerno za mesto in deželo (tudi kot postranski zaslužek!) Brez rizika! Mesečni zaslužek do din 4000 — in več! Dopisovanje tudi v slovenščini. Obširna, brezplačna pojasnila dobite pod št. 1055 Postfach 123, Basel 5, Švica. (Frankirajte pravično.)

SACK-ovi PLUGI

SO NAJBOLJŠI!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov

V zalogi jih ima Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj.: Kmetiskodom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%.
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto

želi
svojim odjemalcem
IVAN PUSTOINIK
ŽGANJARIJA
GOMILSKO

Šivalni stroji
„Köhler“

so vesele
vsake hiše

Na ugodna odplačila
jih daje

Nova
trgovina

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36

Darujte praktično!

Obleke gotove in po meri. Različne štofe in kamgarne iz prvovrstnih domačih in tujih tovarn. Perilo in obleke iz lasne tovarne „Triglav“ in druge modne predmete nabavite nalcenije pri

J. OLUP, LJUBLJANA
Pod Trančo šte. 1

Cenjenim odjemalcem želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto!

KNJIGOVEZNICA

kartonažna in galanterijska delavnica

MATIJA ŠIFRER

LJUBLJANA, Vegova ulica 6, Telefon 33-72

Se priporoča s solidno in ceneno vezavo
Velika zaloga reklamnih koledarjev

POZOR.

Ta inserat dobro prečitajte!

Blago za žimske moške suknje, povrhanke, ženske plašče, moške in ženske obleke, barhente, flanel, pletene jopice, triko maje in hlače, žimske rjuhe in deke, kovrte, damske in moške dežnike vseh vrst i. t. d. dobite najceneje edino pri

splošno znani domači trdki
F. I. Goričar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29 in 30

Na zalogi tudi velika izbira izgotovljenih damskih in otroških plaščev in hubertusov. — Pri nakupu nad din 100 — dajemo robček, nad din 200 — nogavice zastoni, in sicer le, ako se sklicujete na današnji inserat v Kmetiskem listu.

Kdor svojega stanovskega časopisa ne podpira in se zanj ne trudi, ta je škodljivec, ne samo kmetom kot takim, temveč vsemu kmetškemu gibanju.

od 3-5%

se Vam obrestujejo prihranki,
ki jih naložite pri nas**Pred zločinci**je zavarovan denar,
ki se zaupa nam**Nad 10.000 vlagatelj**

štejemo v svoj krog

Vabimo vanj vse,ki hočete vlagati v shranitev in
obrestovanje pri zavodu, za ka-
tere ga jamči z vsem premože-
njem in davčno močjo Drav-
ska banovina**Kratkoročna posojila**

dajemo pod ugodnimi pogoji

Hranilnica Dravske banovine**Ljubljana** (prej Kranjska hranilnica)Veliko izbiro oblačilnega
blaga po nizkih cenah
priporoča domača
manufakturna trgovina**Janko Češnik****LINGARJEVA 1****TISKOVINE**vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise,
knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!**TISKARNA MERKUR****LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23**
TELEFON ŠTEV. 25-52**EKONOM**

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž,
ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pše-
nični zдроб, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko,
koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno
krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Polj-
ske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in sla-
mo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfos-
fata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskale, ap-
nenega dušika, čilkega solitra itd.), cementa in
drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarni »Ilo-
vace«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.Ko prečitata Kmetijski list, dajte ga lepo v žep
in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na
važnejše članke, ki so pisani v duhu kmet-
skega pokreta. Ne bo vam treba tega po-
noviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega
novega naročnika za prihodnje leto.

Praktična darila za Božič...

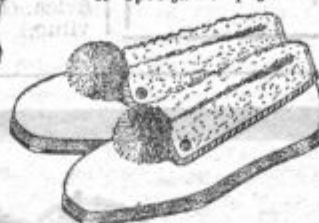
39.-

Nenadomestljive copate za gospodinj-
e izdelane iz tanga toplega sukna z us-
njenim podplatom in medpodplatom iz
polsti.Nogavice iz čiste volne so
tople in močne. Upijajo
znoj in varujejo Vaše
zdravilje.

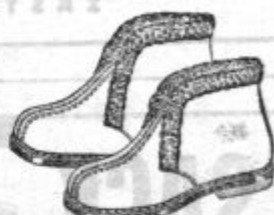
79.-

Trajni in močni, pa vendar so lahki,
visoki tančevski čevlji iz temnorjave-
ga boks z močnim usnjenim podpla-
tom.

149.-

Lepi nizki čevlji izdelani iz fi-
nega telečjega boks z močnim
usnjenim podplatom na rom ši-
vani. Primerni za vsako priliko.**Director 10.**Fine nogavice iz flora v
raznih vzorcih in barvah.
Če kupite en par, pridete
še po drugega, ker ste bili
z njim izadovoljni.**Nisa 12.**Tanke toda trajne no-
gavice iz sukanca ka-
tere ne kvarijo oblike
noge. Na prstih in pe-
ti specialno pojačane.**Belington**Otroške D 7, 9, 10
ženske Din 12.-
moške Din 15.-

59.-

Topli otroški čevlji izdelani iz fi-
nega usnja, tople podloženi in obšiti
s fino kozuhovino.**Sala 19.**Fine svilene noga-
vice v vseh modnih
barvah. Peta in pr-
sti specialno poja-
čeni.

99.-

V teh čevljih Vam bodo noge tople kot
na peči. Izdelane so iz toplega sukna
in obšiti z usnjem.

129.-

Princeza 29.Vsaka elegantna
in praktična gos-
podinja pozna
vrline naših no-
gavic »Princeza«,
katere so tanke,
trpežne pa po-
ceni.Novost 1938 leta so ti topli dam-
ski suknjeni čevlji z modernim
okrasom na ristu. So prav pri-
merni za zimo in mrz.**Bata****»Naš čaj«**mešanica domačih
čajnih rastlin!Najboljši nadomestek za
inozemске čaje!Po odobrenju ministrstva
socialne politike in na-
rodnega zdravja v Beo-
gradu z dne 11. maja 1935.
S. br. 14.004

Naprodaj pri:

Kmetijski družbi r. z. z o. z.
v LjubljaniNajvečjo izbiro moškega
in ženskega blaga
dobrih kvalitete in po naj-
nižjih cenah dobite le**ŽLENDER**
Ljubljana, Mestni trg 22